

Piemiņas dienas pārdomas

Andis Sedlenieks

Šodien Latvijā, lai arī pandēmijas dēļ pamatā klusi un nemanāmi, tiek atzīmēta Lāčplēša diena – par godu jaundibinātās Latvijas armijas uzvarai pār pulkveža Pāvela Bermonta komandēto Rietumu brīvprātīgo armiju jeb tā saukto Bermonta karaspēku 1919. gada 11. novembrī. Šī uzvara, jāatgādina, bija, iespējams, pats nozīmīgais pavērsiens visā to notikumu sērijā, kuri noveda pie neatkarīgas Latvijas valsts izveides.

1919. gada novembra notikumiem, jāatgādina, bija ne tikai militāri politiski, bet arī ārkārtīgi nozīmīgs psiholoģiskais efekts. Tēlaini izsakoties,

tā bija ne tikai militāra uzvara, bet arī uzvara pār neticību seviem spēkiem un neticību tam, ka ir iespējama savas, nacionālas valsts neatkarība un ilgtermiņa nākotne. Ievērojams pagrieziena punkts Latvijas valsts vēsturē.

Galvenais šajā gadījumā gan ir fakts, ka Lāčplēša diena mūsdienās tā arī nav kļuvusi tikai par datumu kalendārā, dienu, kurā pieminēt mūsu senču varonību, vakara tumsā ieliekot logā piemiņas svečīti. Ņemot vērā kopējo globālo nestabilitāti un nenoteiktību, dažādu lielveļu – kā globālu, tā arī reģionālu – atdzimšu ambīcijas un vēlmi kārtējo reizi sadalīt apkārtējo pasauli savās ietekmes zonās, kā arī vēl daudzus citus faktorus, Lāčplēša diena kļūst ne tikai par piemiņas dienu, bet arī iemeslu kaut

uz brīdi aizdomāties par to, cik droši mēs varam justies un cik droša ir mūsu valstiskā neatkarība.

Kopumā tā drošības sajūta, kas vēl nesēn šķita nesatricināma, šobrīd vairs ne tuvu nešķiet tik pārliecinoša, kā mēs vēlētos. Var teikt, ka gaisā virmo sava veida trauksmainums un nenoteiktība, un tas ma-

mūsu patstāvībai un neatkarībai nav, tad tas nenozīmē, ka šādi draudi nevar parādīties jau rīt vai parīt, vēl jo vairāk tādēļ, ka arī tajā pasaules daļā, kas ir mūsu sabiedrotie un vienlaikus neatkarības un drošības garantis, tieši tāpat turpina pieņemt spēkā iekšējās pretrunas, aizvien radikālāk atšķiras dažādu sabiedrības daļu

tik izskatītas visas prasības un pretprasības. Eiropas valstis līdz šādam pretrunu līmenim vēl nav nonākušas, tomēr arī tajās pretrunas turpina pieņemt spēkā, un neviens nezina, kas notiks rīt un vai uz apvienotās Eiropas kuģa nesāksies pamatīga sūce. Un, ja sāksies, vai šo situāciju nekavējoties nevēlēties izmantot kādas citas ieinteresētās lielvaras.

Uz šāda fona galvenais ir vienotība un ticība nākotnei, atmetot šaubas, kā tas tika izdarīts pirms nedaudz vairāk kā simt gadiem. Tādēļ arī šodien, aizdedzinot Lāčplēša dienas svečīti, ir nepieciešams padomāt par to, kā mazināt tieši Latvijas sabiedrībā esošās negācijas un pretrunas, palielināt mūsu kopējo vienotību. Jau pārskatāmā nākotne tas var izrādīties ļoti būtiski. Bet tā – kļuvi un cieņpilnu Lāčplēša dienu!

“Ievērojams pagrieziena punkts Latvijas valsts vēsturē.”

zāk ir saistīts ar koronavīrusa pandēmiju, bet galvenokārt ar tām pārmaiņām visā pasaules kārtībā, kurām ceļu pretim ir pavērusi šī pandēmija.

Visas šīs tendences, jāpiebilst, ir samērā draudīgas mazām valstīm, tajā skaitā arī Latvijai. Ja arī tieši tagad un tūdaļ nekādu tiešu draudu

viedokļi par to, kāds ceļš ejams tālāk un kas gaidāms aiz nākamā pagrieziena.

Uzskatāms piemērs šajā ziņā ir ASV prezidenta vēlēšanas ASV. Amerikāņu sabiedrība acīm redzami ir sašķelta divās daļās, bet vēlēšanu oficiālos rezultātus nāksies gaidīt vēl aptuveni mēnesi – kamēr tiesās

Deputāti uzķeras uz populistisku iniciatīvu

Lauksaimnieki sašutuši par populistiskās iniciatīvas virzīšanu izskatīšanai tālākā Saeimas darbā, uzskatot, ka tiks nelietderīgi šķiesti līdzekļi, apspriežot ideju, kas sagrautu Latvijas lauksaimniecību. Viena kilometra rādiuss ap māju nozīmē 314 ha! Pie vidējās Latvijas saimniecības lieluma tās ir 10 zemnieku saimniecības. Nav skaidra iniciatīvas parakstītāju motivācija – apzināti sagraut lauku vidi, atstājot mazos un vidējos lauksaimniekus bez ienākumiem, bet ļaujot saimniekot ārvalstu kompānijām, kuras galvenokārt apsaimnieko mazapdzīvotas teritorijas.

4. novembrī Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijā izskatīja Latvijas pilsoņu kolektīvo iesniegumu «Par aizliegumu lietot pesticīdus apdzīvoto lauku māju tuvumā», kas pēc balsojuma novirzīts

turpmākai izvērtēšanai Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai. Zemnieku saeima (ZSA), Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome (LOSP) un Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija (LLKA) uzskata, ka, aizliedzot lietot augu aizsardzības līdzekļus (AAL) 1 km attālumā no dzīvojamām mājām, visā Latvijā samazinātos saražotās lauksaimniecības produkcijas apjoms un saimniecības bankrotētu.

ZSA valdes priekšsēdētājs Juris Lazdiņš: «Tas ir traģiski, ka deputāti virza tālāk tik klaji populistisku iniciatīvu, tādējādi apzināti noslogojot deputātus un iesaistītās personas ar papildu neproduktīvu darbu. Laikā, kad mums visiem Latvijā plecu pie pleca ir jāstrādā, lai pārvarētu Covid-19 izraisīto krīzi un noturētu tautsaimniecību, mēs tērēsim laiku, lai spriestu, par cik mēs mazināsim savu ražotāju kon-

kurētspēju kopīgajā Eiropas Savienības tirgū. Pašreizējā krīze parāda, ka pārtikas ražošana ir viena no stabilākajām nozarēm. Mums jādomā, kā maksimāli stiprināt šo nozari, kā pievienot vērtību un nodrošināt nodarbinātību visā pārtikas ķēdē! Jau pašlaik spēkā ir augu aizsardzības līdzekļu lietošanas ierobežojumi, un analīzes apliecinā, ka tie nodrošina vēlamo rezultātu, ja vien saimnieks tos godprātīgi ievēro. Turklāt Latvija ir to valstu skaitā, kas AAL izmanto vismazāk. Augu aizsardzības līdzekļi maksā bargu naudu, un neviens saimnieks neatļaujas tos izmantot nelietderīgi.»

LLKA vadītājs Indulis Jansons: «Šādi lēmumi, kas var būtiski mainīt visu lauksaimniecības nozari, vispirms būtu jāsašķano ar nozares vairākumu. Un tiem, kas pieņem šādas lēmumus, būtu ļautīgi arī kādreiz izbraukt uz Latvijas laukiem

un iepazīties ar patieso situāciju. Mūsu trijām organizācijām, kas pārstāv 80% no Latvijas lauksaimniecības nozares, šādās diskusijās būtu jābūt arī klāt, nevis tikai kā klausītājiem, bet Saeimai jāieklausās mūsu viedokļos.»

LOSP pārstāvis un Latvijas Agromomu biedrības valdes loceklis Ringolds Arnītis: «AAL ir neatņemama augkopības sastāvdaļa, lai ražotu pārtikas produktus. Tos izmanto gan mazi, gan lieli lauksaimnieki. Tos izmanto arī mazdārziņu īpašnieki, kuriem nepieciešams apkarot dažādus kaitēkļus. Tāpēc uzskatu, ka tas ir noziegums pret tiem cilvēkiem, kuri dzīvo laukos. Pieņemot šādu iniciatīvu, mēs atsakāmies no turpmākas lauksaimnieciskās ražošanas un lauku iedzīvotāju labklājības.»

Sandis Liepa,
biedrība «Zemnieku saeima»

Cilvēcīgums ir pats svarīgākais

Ginta Riekstiņa

Pirms gada neviens no mums nezināja un diez vai pat iedomājās savās slēptākajās domās, ka šajā dienā mūsu Latvijā būs izsludināta ārkārtējā situācija.

Manuprāt, mums vajadzētu citam citu vairāk atbalstīt, piemēram, neuzbrūkt ar asiem komentāriem cilvēkam, ja viņš nav uzvilcis sejas aizsargmasku, pats galvenais, lai esi pats to uzvilcis, jo tā pasargās tevi. Paraudzīties uz šo situāciju ar domu, ka tā mūsu dzīvi ir radījusi darīt to, ko kādu laiku neesam darijuši, piemēram, izlasīt grā-

matu vai sākt vingrot/skriet. Aptaustājam dažus valmieriešus, kā viņi jūtas šajā ārkārtējā situācijā.

Valmieriete Dana Āre stāsta: «Ņemot vērā to, ka pēdējo divu nedēļu laikā strauji pieaugu saslimušo skaits, ārkārtas situācijas izsludināšana ir pilnīgi loģisks lēmums. Vakcīna vēl nav pieejama plašākai sabiedrībai, līdz ar to vienīgais nefarmaceutiskais līdzeklis vīrusa ierobežošanai ir cilvēku pulcēšanās ierobežošana. Bet ļoti žēl ir par uzņēmējiem un viņu darbiniekiem, kurus šis otrs ārkārtas stāvoklis skars visvairāk. Žēl tārkuma nozares: ēdinātāju, pasākumu rīkotāju un pārējo, kas saistīti ar nozari. Pēdējā laikā pamanu dažus, kā tūrisma uzņēmēji cenšas pielāgoties. Tāpēc arī es aicinātu

šos piedāvājumus izmantot, atbalstot vietējos uzņēmējus, piemēram, pasūtīt maltīti no mūsu brīnišķīgajiem Valmieras restorāniem.»

«Picu Fabrikas OZO» vadītājas Agneses Ozoliņas komentārs: «Cenšamies būt pozitīvi, visas pārmaiņas ir uz labu (kaut arī šobrīd viss šķiet slikti). Šis ir laiks, lai apstātos un dziļi ielūpotos, izvirzītu jaunas prioritātes un vērtības. Mums ir jābūt vienotiem kā vēl nekad. Cilvēcīgums ir pats svarīgākais. Mēs visi ejam cauri šim pārmaiņam.»

Valmierietis (no Kocēniem), Nekustamā īpašuma Aģents 006 Ojārs Aldiņš: «Citāda pieredze, citas emocijas. Jā, daudz negatīvu, bet pašiem arī jādomā, kā mēs gūstam no šīs. Vakar *Tomiņā* paņēmu pusdienas

līdzī un paēdu darbā, vienlaikus atrodoties vebinārā Odesā. Rīt paņēmu pusdienas un, ja būs labs laiks, apēdīšu uz soliņa, nu, piemēram, ar skatu uz Gauju vai citur. Tā nav darīts laikam nekad dzīvē. Brīvajā laikā ir fantastiskas iespējas mācīties – pilns internets ar kursiem, vebināriem, pie tam bezmaksas, kas agrāk nereti maksāja lielu naudas summu. Pašiem jāmeklē, kā to, kas bija un kā pietrūkst, aizstāt ar ko citu. Ģimenē mums kā dejotājiem ļoti pietrūkst tautas deju mēģinājumu, apsveru domu, varbūt pamēģināt *West Coast* svingu – divi partneri, daži kvadrātmetri brīvas grīdas un video apmācība internetā. Jādzīvo!»

Klavierspēles skolotāja Rīta Pētersone-Cepīte: «Mājas, darbs,

svaigs gaiss – ikrīta pastaigas uz Gaujas Stāvajiem krastiem un ritenbraukšana. Tā arī dzīvoju. Mums, valmieriešiem, ir brīnišķīgas pastaigu vietas Valmieras apkārtnē. Tās arī brīvdienās apmeklēju. Lai visiem laba veselība!»

Fotogrāfa Emīla Vanaga komentārs: «Situācija ir bēdīga, bet saprotu, ka manos spēkos nav šo visu lielo pandēmiju mainīt. Vistrakākais ir neziņa par to, kad atkal viss būs normāli. Man kā fotogrāfam principā darbs ir apstājies, pasākumi nenotiek, jo ir atcelti vai pārcelti. Labi, ka vismaz Ziemassvētku fotosesijas notiek. Ja runājam par sajūtām, ir mazliet uztraukums un neziņa par to, kā un kas būs, kad varēs pilnvērtīgi sākt dzīvot un strādāt.»